EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.6.2016
COM(2016) 367 final

2016/0168 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Austria Vabariigil ja Rumeenial anda Euroopa Liidu huvides nõusolek Peruu ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Praeguseks 93 riigi (sealhulgas kõik ELi liikmesriigid) poolt ratifitseeritud rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni (edaspidi „1980. aasta konventsioon“) eesmärk on taastada endine olukord, mille käigus ebaseaduslikult ära viidud või kinni peetud lapsed tagastatakse kiiresti konventsiooniosaliste kindlaks määratud keskasutustevahelise koostöösüsteemi kaudu.

Kuna lapseröövi ennetamine on oluline osa lapse õiguste edendamist käsitlevast ELi poliitikast, tegeleb Euroopa Liit rahvusvahelisel tasandil aktiivselt 1980. aasta konventsiooni kohaldamise tõhustamisega ning kutsub kolmandaid riike üles sellega ühinema.

Peruu andis 1980. aasta konventsiooni ühinemiskirja hoiule 28. mail 2001. Konventsioon jõustus Peruus 1. augustil 2001.

1980. aasta konventsiooni artikli 38 lõikes 4 sätestatakse, et konventsiooni kohaldatakse ühineva riigi ja selliste osalisriikide vahel, kes on ühinemisele oma kirjaliku nõusoleku andnud.

Kuna rahvusvahelise lapseröövi küsimus kuulub Euroopa Liidu ainuvälispädevusse, tuleb otsus Peruu ühinemisele nõusoleku andmise kohta ELi tasandil vastu võtta nõukogu otsuse kujul. Liikmesriigid peaksid seega tegema Euroopa Liidu huvides avalduse nõustumise kohta Peruu ühinemisega.

ELi ainupädevust kolmandate riikide 1980. aasta konventsiooniga ühinemise heakskiitmise küsimustes kinnitas Euroopa Liidu Kohus, kellega komisjoni algatusel konsulteeriti.

14. oktoobril 2014 kinnitas Euroopa Liidu Kohus oma arvamuses 1/13, et *nõusoleku andmine kolmanda riigi ühinemiseks 1980. aasta Haagi rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva konventsiooniga kuulub Euroopa Liidu ainupädevusse*.

Kohus nõudis selles küsimuses üksmeelt ELi tasandil, et hoida ära *vahelduvat geomeetriat* liikmesriikide vahel.

1980. aasta konventsioon juba kehtib Peruu ja valdava enamiku ELi liikmesriikide (25) vahel. Üksnes Austria, Taani ja Rumeenia ei ole veel nõustunud Peruu ühinemisega konventsiooniga.

Peruu teavitas 2015. aastal komisjoni oma huvist jõustada konventsioon ka Austria ja Rumeenia suhtes, kellele Euroopa Liit peaks andma volitused nõustuda Peruu ühinemisega 1980. aasta konventsiooniga.

Austria ja Rumeenia nõusolek muudaks 1980. aasta konventsiooni kehtivaks Peruu ja ELi kõigi liikmesriikide vahel, v.a Taani.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

1980. aasta Haagi konventsioon on nõukogu määruse nr 2201/2003[1] (tuntud kui „Brüsseli IIa määrus“) rahvusvaheline analoog vanema sooritatud lapseröövide valdkonnas. Viimane on abieluasjade ja vanemliku vastutuse küsimustes tehtava ELi õigusalase koostöö nurgakivi.

Määruse üks peamisi eesmärke on hoida ära lapseröövе liikmesriikide vahel, kehtestades menetlused, millega tagatakse laste kiire tagastamine liikmesriiki, kus on nende alaline elukoht. Selleks sisaldab Brüsseli IIa määruse artikkel 11 1980. aasta Haagi konventsioonis sätestatud menetlust, mida on täiendatud mõningate selle aspektide selgitustega, eelkõige seoses lapse ärakuulamise, otsuse tegemise tähtajaga pärast tagastamistaotluse esitamist ja lapse tagastamise põhjendustega. Määrusega on kehtestatud ka sätted, mis reguleerivad tagasitoomisel tekkivaid vastuolusid ja erinevates liikmesriikides väljastatud tagasitoomisest keeldumise otsuseid.

Euroopa Liit toetab rahvusvahelisel tasandil kolmandate riikide ühinemist 1980. aasta konventsiooniga, et liikmesriigid saaks rahvusvaheliste lapseröövidega tegeledes toetuda ühtsele õigusraamistikule.

21. detsembril 2011 võttis komisjon vastu 8 nõukogu otsuse ettepanekut, et võtta kiita heaks 8 kolmanda riigi (Maroko, Singapur, Vene Föderatsioon, Albaania, Andorra, Seišellid, Gabon ja Armeenia) ühinemine 1980. aasta Haagi rahvusvahelise lapseröövi käsitleva konventsiooniga[2].

2015. aasta juunist detsembrini võeti Euroopa Liidu Nõukogus eelnimetatud ettepanekute alusel vastu 7 otsust[3].

Käesolev ettepanek käsitleb kolmandat riiki (Peruu), mis ühines 1980. aasta konventsiooniga enne ELi välispädevuse kehtestamist rahvusvahelise lapseröövi küsimustes Brüsseli IIa määruse vastuvõtmisega.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude poliitikavaldkondadega**

Peale üldise eesmärgi arendada õigusalast koostööd tsiviilasjades, millel on vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 81 piiriülene mõju, on käesolev ettepanek seotud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud üldeesmärgiga kaitsta lapse õigusi. 1980. aasta Haagi konventsioon on mõeldud lapse kaitsmiseks vanema sooritatud lapseröövi kahjuliku mõju eest ja tagada lapsele kontakti säilimine mõlema vanemaga, näiteks tagades suhtlusõiguse tulemuslik kohaldamine.

Ettepanek on ka kooskõlas vahendamise edendamise eesmärgiga piiriüleste perekonnasiseste vaidluste lahendamisel. Direktiivi vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades[4] kohaldatakse muu hulgas perekonnaõiguse suhtes ühises Euroopa õigusruumis. Ka 1980. aasta Haagi konventsioon kutsub üles perekonnasiseste vaidluste

---

1 ELT L 338, 23.12.2003, lk 31.

2 KOM (2011) 904, 908, 909, 911, 912, 915, 916, 917 võeti vastu 21.12.2011.

3 Nõukogu 15. juuni 2015. aasta otsus (EL) 2015/1023; nõukogu 15. juuni 2015. aasta otsus (EL) 2015/1024; nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2354; nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2355; nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2356; nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2358. Gaboni kohta käiva otsuse menetlemine on ajutiselt peatatud, kuni Gabon määrab kindlaks keskasutuse, mis tuleb konventsiooni artikli 6 kohaselt määrata.

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ, vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT L 136, 24.5.2008, lk. 3).

sõbralikule lahendamisele. Üks heade tavade juhend, mille Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverents 1980. aasta Haagi konventsiooni alusel avaldas, on pühendatud vahendamise kasutamisele konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate rahvusvaheliste perekonnasiseste lapsi puudutavate vaidluste lahendamisele. Euroopa Komisjoni algatusel on see juhend tõlgitud peale inglise ja prantsuse keele kõigisse ELi keeltesse ja ka araabia keelde, et toetada dialoogi riikidega, mis ei ole veel konventsiooni ratifitseerinud, ja aidata leida konkreetseid viise lahendada nende riikidega probleeme, mida tekitavad rahvusvahelised lapseröövid[5].

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Arvestades asjaolu, et otsus käsitleb rahvusvahelist lepingut, on sellisel puhul õiguslikuks aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 218 koos artikli 81 lõikega 3. Nõukogu teeb ühehäälse otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

Määrus (EÜ) nr 2201/2003 on Ühendkuningriigile ja Iirimaale siduv ning seetõttu osalevad nad käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning kohaldamisel.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

• Subsidiaarsus

Algatus, nagu kinnitas Euroopa Liidu Kohtu arvamus 1/13, kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt ELi ainupädevusse. Subsidiaarsuse põhimõtet seetõttu ei kohaldata.

• Proportsionaalsus

Käesolev ettepanek on koostatud kooskõlas nõukogu juba vastu võetud samateemaliste otsustega ning see ei lähe kaugemale kui on vajalik ELi ühtse tegutsemise saavutamiseks rahvusvaheliste lapseröövide valdkonnas, tagades et kõik ELi liikmesriigid nõustuvad teatava aja jooksul Peruu ühinemisega 1980. aasta Haagi konventsiooniga.

3. JÄRELHINDAMISTE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISTE TULEMUSED

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Austria ja Rumeenia, kellega komisjon konsulteeris nende valmisoleku asjus nõustuda Peruu ühinemisega 1980. aasta konventsiooniga, andsid positiivse vastuse.

15. jaanuari 2016. aasta ekspertide kohtumise arutelud näitasid, et praegusel etapil ei ole liikmesriikidel vastuväiteid Austria ja Rumeenia nõusolekule Peruu ühinemisega 1980. aasta konventsiooniga.

• Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Võttes arvesse, et konventsioon kehtib juba 25 liikmesriigiga, olid komisjon ja liikmesriikide eksperdid seisukohal, et sellistel juhtudel puudub eriline vajadus hinnata olukorda asjaomases kolmandas riigis.

---

[5] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

Liikmesriikide eksperdid ei teatanud ühestki probleemist seoses 1980. aasta konventsiooni kohaldamisega Peruu suhtes.

- **Mõju hindamine**

Käesoleval ettepanekul ei ole märkimisväärseid majanduslikke, sotsiaalseid ega keskkonnamõjusid, mis nõuaksid mõju hindamist Euroopa Komisjoni parema õigusloome suuniste alusel. Sarnaselt 2015. aastal juba vastu võetud nõukogu seitsme otsusega teatavate kolmandate riikide 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemise heakskiitmise kohta, ei ole käesoleva ettepaneku puhul asjaomase õigusakti iseloomu tõttu mõjuhinnangut vaja. Ei olegi ju muid valikuid kui nõukogu otsus kolmanda riigi 1980. aasta konventsiooniga ühinemise heakskiitmise kohta.

Peruu olukorra hindamine loeti ebavajalikuks, võttes arvesse nii asjaolu, et konventsioon kehtib juba Peruu ja ELi 25 liikmesriigi vahel, kui ka Austria ja Rumeenia valmisolekut nõustuda Peruu ühinemisega.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud otsusel puudub mõju eelarvele.

5. MUUD KÜSIMUSED

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kuna ettepanek käsitleb ainult teatavate liikmesriikide volitamist kiita heaks Peruu ühinemine 1980. aasta konventsiooniga, piirdub selle rakendamise seire kontrolliga, kas liikmesriigid järgivad kirjaliku nõusoleku sõnastust ja selle hoiuleandmise tähtaega, ning kas nad teavitavad komisjoni hoiuleandmisest, nagu on sätestatud nõukogu otsuses.

2016/0168 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega lubatakse Austria Vabariigil ja Rumeenial anda Euroopa Liidu huvides nõusolek Peruu ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 1980. aasta Haagi konventsiooniga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 3 koostoimes artikliga 218,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[6],

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liit on seadnud üheks eesmärgiks edendada lapse õiguste kaitset, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3. Selle poliitika oluliseks osaks on meetmed laste kaitsmiseks ebaseadusliku äraviimise või kinnihoidmise eest.

(2) Liit on võtnud vastu nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003[7] („Brüsseli IIa määrus“), mille eesmärk on kaitsta lapsi ebaseaduslikust äraviimisest või kinnipidamisest tuleneva kahjuliku mõju eest ning kehtestada menetlused, millega tagatakse laste kiire tagastamine nende alalisse elukohta, ning tagada suhtlusõiguse ja eestkosteõiguse kaitse.

(3) Määrus (EÜ) nr 2201/2003 täiendab ja tugevdab rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitlevat 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni (edaspidi „1980. aasta Haagi konventsioon“), millega kehtestatakse rahvusvahelisel tasandil lepinguosaliste riikide ja keskasutuste vaheline kohustuste ja koostöö süsteem eesmärgiga tagastada kiiresti ebaseaduslikult äraviidud või kinnipeetud lapsed.

(4) Kõik liidu liikmesriigid on 1980. aasta Haagi konventsiooni osalised.

(5) Liit kutsub kolmandaid riike üles 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinema ning toetab 1980. aasta Haagi konventsiooni nõuetekohast rakendamist, osaledes koos liikmesriikidega muu hulgas Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi poolt regulaarselt korraldatavates erikomisjonides.

(6) Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel kohaldatavat ühist õigusraamistikku võib pidada parimaks lahenduseks tundlikele rahvusvahelist lapseröövi käsitlevatele juhtumitele.

---

6 ELT C , , lk .

7 Nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1).

(7) 1980. aasta Haagi konventsioonis sätestatakse, et seda kohaldatakse ühineva riigi ja selliste lepinguosaliste riikide vahel, kes on ühinemisele oma kirjaliku nõusoleku andnud.

(8) 1980. aasta Haagi konventsiooniga ei saa ühineda piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid nagu liit. Seetõttu ei saa liit konventsiooniga ühineda ega ühineva riigi ühinemist käsitlevat kirjalikku nõusolekut hoiule anda.

(9) Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu arvamusele 1/13 kuuluvad 1980. aasta Haagi konventsiooniga ühinemiseks antud kirjalikud nõusolekud liidu ainupädevusse välisasjades.

(10) Peruu andis 1980. aasta Haagi konventsiooni ühinemiskirja hoiule 28. aprillil 2001. Konventsioon jõustus Peruus 1. augustil 2001.

(11) Konventsioon kehtib juba Peruu ja ELi liikmesriikide vahel, v.a Austria, Taani Kuningriik ja Rumeenia. Austria Vabariik ja Rumeenia võivad anda liidu huvides nõusoleku Peruu ühinemiseks vastavalt 1980. aasta Haagi konventsiooni sätetele.

(12) Seetõttu tuleks anda Austria Vabariigile ja Rumeeniale luba sellega liidu huvides nõustuda ja anda hoiule oma kirjalikud nõusolekud Peruu ühinemiseks, kooskõlas käesolevas otsuses sätestatud tingimustega. ELi muud liikmesriigid on Peruu ühinemisega 1980. aasta Haagi konventsiooniga juba nõustunud ja ei pea seepärast uut kirjalikku nõusolekut hoiule andma, kuna olemasolev nõusolek jääb rahvusvahelise avaliku õiguse kohaselt kehtima.

(13) Määrus (EÜ) nr 2201/2003 on Ühendkuningriigile ja Iirimaale siduv ning seetõttu osalevad nad käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning kohaldamisel.

(14) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Austria Vabariigile ja Rumeeniale antakse luba anda liidu huvides nõusolek Peruu ühinemiseks rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga (edaspidi „1980. aasta Haagi konventsioon“).

2. Lõikes 1 osutatud liikmesriigid annavad liidu huvides hiljemalt [kuupäev]* hoiule kirjaliku nõusoleku Peruu ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga, mis on sõnastatud järgmiselt:

„[*LIIKMESRIIGI täielik nimi] nõustub vastavalt nõukogu otsusele (EL) 2016/...** Peruu ühinemisega rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga“.*

3. Iga liikmesriik teavitab oma kirjaliku nõusoleku hoiuleandmisest nõukogu ja komisjoni ning edastab komisjonile kirjaliku nõusoleku teksti kahe kuu jooksul pärast selle hoiuleandmist.

Artikkel 2

Liikmesriigid, kes andsid enne käesoleva otsuse vastuvõtmist hoiule oma kirjalikud nõusolekud Peruu ühinemiseks 1980. aasta Haagi konventsiooniga, ei esita uusi kirjalikke nõusolekuid.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Austria Vabariigile ja Rumeeniale.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja